

Dosar nr. 3ra-1100/21
2-20010845-01-3ra-18102021
Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Aliona Ticot împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost admisă cererea de apel, casată hotărârea din 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani cu adoptarea unei noi decizii,

c o n s t a t ă :

La 27 ianuarie 2020, avocatul Vladimir Kovali, în interesele reclamantei Aliona Ticot a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative (f.d.4-5).

În motivarea cerințelor a indicat că, la 17 mai 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în dosarul xxx, la cererea Alionei Ticot împotriva IGP MAI, a pronunțat hotărârea prin care IGP MAI a fost obligată să recalculeze vechimea în muncă cu înlesniri pentru perioada anilor 01 august 1997 - 29 martie 2016. Cu hotărârea judecătorească și calculele IGP MAI s-a adresat la CNAS cu cerere pentru stabilirea pensiei și cuantumului ei. Prin Decizia nr.xxx din 26 noiembrie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana a fost efectuată recalcularea cuantumului pensiei și s-a dispus achitarea pensiei în mărime de 6 431,95 lei, începând cu 17 mai 2018.

A apreciat decizia privind achitarea pensiei începând cu 17 mai 2018, drept parțial ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi declarată nulă în partea ce ține de perioada de achitare a diferenței neplătite.

Reclamanta și-a explicat poziția prin faptul că a activat în organele afacerilor interne până la 29 martie 2016, apoi a obținut calitatea de pensionar al Ministerului Afacerilor Interne. La momentul eliberării din serviciu, IGP MAI nu i-a calculat vechimea în muncă cu înlesnirile prevăzute de legislația în vigoare. Ulterior a fost stabilit de instanța de judecată incorectitudinea calculării vechimii în muncă de către

Ministerul Afacerilor Interne și ultimul a fost obligat să recalculeze vechimea în muncă.

A solicitat partea reclamantă de a-i admite cererea de chemare în judecată înaintată, a declara ca fiind ilegală parțial Decizia CTAS Ciocana nr.xxx din 26 noiembrie 2018, în partea ce ține refuzul în achitarea diferenței pensiei neachitate Alionei Ticot începând cu 29 martie 2016, a obliga CNAS să stabilească și să achite diferența de pensie neachitată Alionei Ticot, conform Ordinului IGP MAI nr.376 din 08 august 2018 începând cu 29 martie 2016.

Prin hotărârea din 21 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea în contencios administrativ depusă de avocatul Vladimir Kovali în interesele reclamantei Alionei Ticot împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative, ca neîntemeiată.

Pentru a hotăra astfel, prima instanță a reținut că potrivit art.14 lit. a) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vârstă sau din motive de boală - 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Conform art.61 alin.1 din Legea nr.1544 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Prima instanță a stabilit că, prin Decizia nr. xxx din 26 noiembrie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana a dispus recalcularea pensiei pentru vechime în muncă începând cu 17 mai 2018 în cuantum de 75% din suma soldei și vechimea în muncă de 37,4 ani cu achitarea diferenței la pensie începând cu 17 mai 2018.

Totodată a constatat că pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, pensionarii beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, însă diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute. Respectiv decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana din 26 noiembrie 2018 este întemeiată, or pârâtul corect a stabilit pensia mărită începând cu 17 mai 2018 - data pronunțării hotărârii de recalculare a vechimii or, prin hotărârea menționată, reclamantei i-a fost recunoscut un drept existent, însă efectuarea achitării diferenței pensiei recalculate în raport cu pensia achitată pentru perioada anterioară, poate avea loc doar pentru 12 luni precedente.

Corespunzător, instanța de judecată, având în vedere circumstanțele de fapt constatate supra, coroborate cu normele de drept relevante situației din speță și pornind de la legalitatea acțiunilor pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale a

Republicii Moldova, a considerat necesar de a respinge ca neîntemeiate pretențiile reclamantei.

La 22 octombrie 2020, avocatul Vladimir Kovali, în interesele reclamantei Aliona Ticot a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 21 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.44, 54-57).

Prin decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel înaintată de Aliona Ticot.

A fost casată hotărârea din 21 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani și a fost emisă o nouă decizie prin care a fost admisă ca întemeiată acțiunea înaintată de Aliona Ticot împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative.

A fost anulată parțial Decizia CTAS Ciocana nr.xxx din 26 noiembrie 2018, în partea ce ține de refuzul în achitarea diferenței pensiei neachitate Alionei Ticot, începând cu 29 martie 2016. A fost anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.T-2728/19 din 13 ianuarie 2020 privind respingerea cererii prealabile și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să achite diferența de pensie neachitată Alionei Ticot, conform Ordinului IGP MAI nr.376 din 08 august 2018, începând cu 29 martie 2016.

În motivarea soluției, instanța de apel a relevat că, la 22 noiembrie 2018, Aliona Ticot a depus cerere de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă, în conformitate cu hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.5 – dosar administrativ). Urmare a cererii depuse, a fost emisă Decizia nr.xxx din 26 noiembrie 2018 prin care a fost recalculată pensia pentru vechime în muncă, începând cu data de 17 mai 2018 în cuantum de 75% din suma soldei și vechime în muncă de 37,4 ani cu achitarea diferenței la pensie, începând cu data de 17 mai 2018 (f.d.1 – dosar administrativ). Conform ordinului nr.376 ef. din 08 august 2019, Ministerul Afacerilor Interne a dispus recalcularea vechimii în muncă Alionei Ticot cu includerea în ea a avantajelor a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul Batalionului special de escortă și pază a Direcției de Poliție a municipiului Chișinău, începând cu 01 august 1997 până la 29 martie 2016 (f.d.3 – dosar administrativ).

Totodată a stabilit că potrivit art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, suma pensiei calculată pentru pensionarii din rîndurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Astfel, reieșind din normele legale expuse, Completul de judecată a reținută că potrivit Ordinului IGP MAI nr.376 din 08 august 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana urma să-i recalculeze reclamantei mărimea pensiei, începând 29 martie 2016, or, vechimea în muncă a Alionei Ticot este de la 01 august 1997 până la

29 martie 2016, care urma a fi calculată două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, însă din culpa organului responsabil pentru calcularea vechimii în muncă nu a fost stabilită corect.

Completul de judecată a instanței de apel a apreciat ca neîntemeiată soluția intimatului, reținută de instanța de fond, precum că în rezultatul recalculării vechimii în muncă, achitarea urmează a fi efectuată din 17 mai 2018, adică doar pentru 12 luni premergătoare depunerii cererii.

La 17 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.87-89).

La 23 septembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea Supremă de Justiție, recurs motivat (f.d.94-98).

În susținerea cererii de recurs, Casa Națională a reiterat argumentele expuse la examinarea cauzei în fond și în cererea de apel.

Referitor la decizia atacată, a menționat că este neîntemeiată, ce rezultă din aplicarea eronată a legii materiale aplicabile la caz.

A apreciat critic și nemotivată soluția instanței de apel, or, norma de drept menționată de instanță nu este relevantă situației din speță, dat fiind faptul că aceasta impune obligația achitării sumelor pensiei neprimite pentru perioada precedentă fără limite în timp doar în cazul existenței vinei organului cu atribuții de stabilire, calculare și achitare a pensiei.

Recurentul a menționat că, din conținutul hotărârii din 17 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cât și probele dosarului administrativ prezent, nu s-a constatat faptul existenței vinei organului abilitat în stabilirea pensiei din 29 martie 2016, or, decizia de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă emisă de organul abilitat în stabilirea pensiei din cadrul MAI din 29 martie 2016 n-a fost contestată nici anulată, la fel n-a fost anulat nici actul inițial de calculare a vechimii în muncă din martie 2016, ce ar demonstra vina organului abilitat în calcularea vechimii în muncă.

În consecință, a reiterat faptul că instanța de fond corect a conchis că situației din speță îi sunt aplicabile prevederile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544/1998, care prevăd expres perioada pentru care urmează a fi făcută recalcularea pensiei și anume recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 08 iunie 2021. La 17 iunie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat. Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de recurent la 16 septembrie 2021 (f.d.91), iar la 23 septembrie 2021 a fost depus recurs motivat (f.d.94-98). Astfel, recursul depus la 17 iunie 2021 și motivarea recursului prezentată la 23 septembrie 2021, sunt în termen.

La 20 octombrie 2021, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului motivat, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 21 octombrie 2021, avocatul Vladimir Kovali, în interesul Alionei Ticot, a depus referință prin care a indicat că recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale este neîntemeiat și solicită respingerea acestuia cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău.

A specificat că practica judiciară uniformă care a fost conturată pe cauze similare cu cea dedusă judecării este aptă să confere reclamantei certitudine juridică și securitate în raporturile juridice sub auspiciile art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și siguranța ca în situații asemănătoare atitudinea și tratamentul autorităților publice să fie identică, conduita contrară ar constitui o discriminare inadmisibilă.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei și argumentele din referința depusă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron